

# KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)**  
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: **SOÓTHY GYULA.**  
LAPTALAJDONOS  
**AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT**

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**  
Egész évre — — — — — 8 kor  
Félre — — — — — 4 „  
Negyedévre — — — — — 2 „  
**MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.**

## Februári napsugár.

Időnkint meg-megölel a langyos tavaszi szellő. A nap tüze olvasztja a tél fagyos kérégt és ahogy bennünket a hosszú tél gubbaszkodóit tüzes csókjával érint: szinte az életkedvnek klorofiljával telünk meg. Arcunkra a fázó sápadtság helyett az élet derengő pirja téved. Csodás változás egész bensőkben. Csak az tudja, aki megfigyelte, mire képes egy tavaszt sejtető februári napos idő az emberrel! Egészen átalakítja. Önbizalom, életkedv, még fiatalos ábrándok is meglátogatnak tavasz fuvalmára. És fagyalt megfesti a tavasz zöldjével, a rügyek megtelnek. Csalóka márciust várják, hogy ki-pattanjanak. És mi rettegve gondolunk a csábító februárra, mely csak játsza a tavaszt, megcsal embert, rügyet, minden élni akarót, minden életre támadót, nem, ez a februári napsugár még nem tavasz! S nagyon naivak vagytok kiírhatatlan fiúzapócták s te is ezen poétózással induló cikkirő, — ha ebben a tavaszi fuvalomban már az igazi tavaszt látod.

Aminthogy az igazi tavasz még nagyon messze van. Messzebb, mint sejtünk. A természet tavasza csak meg fog érkezni, s ezt várjuk is, akik szeptember hó óta didergünk a hosszú tél után, de egy

jobb tavaszt, mely véget vet ennek a kinszenvedés bizonytalanságnak, nehéz napoknak, üzlettelenségnek, nyomornak, — ez a tavasz vajh! — mikor érkeznek?...

Nem hiszük, hogy a Balkánon rövidesen beállandó csend meghozza ezt a tavaszt. Belső nyomasztó zavarok, külső gazdasági válság vasgyűrű szorítanak. Még csak ezután következnek a likvidálás. És csak akkor tudjuk meg, hogy mit veszítettünk. Kereskedelmi téren már látjuk az inzulenciákat, száz éves cégek összeomlását, a takarékpénztárnak teljes üzlettelenségét. Ipari téren megdöbbenve halljuk, hogy csak magában a fővárosban harmincezer a munkanélküliek száma. És mikor minden pang, mikor az ország ezer sebtől vérzik, — akkor jön még a nagy bum-bum: a fanatikus párttusa utolsó ágyúja, a tömegsztrájk.

Nem látják-e azok, akik szervezik, a munkaadóknak éppen kapóra jön ez a munkamegsejtetés? Nem látják-e vésszes következményeit, hogy százazrek maradnak utána kenyér nélkül? Föltudják-e mérni a szenvedést, a nélkülözésnek minden keservét, mely politikai vakaságból és egy hosszú küzdelem minden keserűségéből fakad?

Naiv álmódózók, kik ebben a helyzetben az élet tavaszát várjátok. Nagyon

sok szjenedés, nagyon sok csalódás vár még erre a nemzetre. Valjon kibírjuk-e? Nincs menekülés belőle másként, mint szilárd hittel és munkával.

Azok, akik nincsenek szerencsésükre a pártszereket vasbilincsei között és akaratuk, szabadelhatározásuk az övék, — azok szilárd hittel, nemzetükbe vetett megígáthatatlan reményvel dolgoznak tovább. Fergeteg készül tavasz nyílása előtt. Gátra magyarok. Amit balsors, szenvedelem, vakaság és gyűlölet fölbuzdít erre a nagyobb esetekkel is dicsőségesen megküzdött országra, — azt a polgári munkának kell most is elhárítania.

Mert végre is tavasz lesz. El fog ovdadni a fagy. És jönnek jobb napok a nemzeti megpróbáltatás nehéz ideje után. Ebben bízzatok magyarok!

## A sajtóról.

Nem lesz felesleges, sőt szükséges a mindennapi kenyeret vegyi vizsgálat alá venni, hogy vajjon miből is készül a bele, az anyaga? Tiszta búzalisztből-e, melyet tiszta kézzel gyúrnak, vagy sárból, melyet majd az utcáról, majd a közélet fórumán, majd meg a

## T Á R C A.

### Mater Dolorosa.

*Ugy állott egymagán, mint Libanon céd-russa  
Sziklákat repesztő sötét bánatával  
Égő nap hevében... hét sebből vérezve  
A Golgota útján kitépve gyökérben.*

*A názáreti kis ház szomoruan, csendesen  
Sötét gyászruháját óvta... rejtgette  
Belehelle ajka szelid imádságát,  
S az Istengyilkosok kint zúgó lármáját.*

*Vigasz nem itt termett... itt a véres földön  
Két könnyező szeme tapadva... könnyörgőn  
Fel nézett Utánna!... mindig túl... a felhőn!*

*Ez a vágyó... esdő... zokogó tekintet  
Él... él... örökké él azoknak szívében,  
Kiknek könyörgése felhatott az égre!*

Wégné Földes Anna.

## A tea.

Szeretik-e a teát? A külső világ eleven élete, zaja megdermedt; eljött az interiőrök csendes világa, puha szőnyegek, duruzsoló kandalló, hosszú, nesztelen esték ideje; álmadozásoknak, tépelődéseknek ideje; az ember mindig egyedül érzi magát s egyetlen jó barátja a kipuccolt szamovár, — a csészében előtte párolgó illatos halvány tea. Párájából meleg felhők veszik körül s ezer álom születik azokban. Illatában egy leányszív meleg szerelme s egy ifjú csodás áldozata illatozik. E kettő foganta valamikor régesrég messzi innen a teát, ezért visz az az álomnak, csendes érzelmeknek világába.

Élt régen, meseországban a Ganges partján egy ifjú. Szép, daliás, bátor volt; ijával kezében ezerszer összejárta már a rengetegeket, találkozott fenevadakkal, melyek közvetlen közelségében tátották rá iszonyatos torkukat, de az ifjú szíve meg sem rebent; keze sem. Nap-nap után nagy és gyönyörű tigrisbőrökkel, párdúcibőrökkel tért lakásába s asztalán a legjobb falatok pompázhattak volna, ha ő az ilyen kicsinyességekre egyáltalán adott volna valamit. A szíve úgylátszik alabástromból volt, mint házának istenei;

semmin meg nem indult; mint egy büszke isten úgy járt itt a földön.

A végtelen rengetegek közepén, — sűrű fák ölében, ahol ember, állat alig jár, fehér templom állott. Márványból voltak oszlopoi, arany oltár állott szentélyében; minden reggel friss virág koszorúta az oltárt, áldozat füstölgött a felkelő nap tiszteletére. A templom küszöbét talán sohasem lépte át ember más, csak papnője. Az pedig nem volt ember, gyenge virágocska volt. Friss mint a harmat s szüzi, mint a hajnal sugara. Mikor került oda? talán egy szép reggelen a harmat szárnyán ereszkedett le; minden reggel összeszedte az erdő virágait, meggyújtotta az áldozat tüzeit s mikor a nap felbukott az erdő felett, ott feküdt alázatában az oltár előtt, arccal istene felé, a nap felé, így köszöntötte. Ha ragyogó volt a nap s sugarai szerte szóródtak az oltár aranyán, templom márványán, — ujongó öröm fogta el a papnőt, egész nap mámoros jókedvben telt el. Ha vörös, véres volt a nap korongja, könnyek szántották végig a papnő fehér arcát, — haragudott hatalmas istene.

Ezen a világon kívül mást nem ismert. A virágok nevéen szállították, — ha madár

**Oberbauer A. utóda**

**Budapest, IV. Váci-utca 41.**  
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

családi tűzhely mellett szednek fel. Ha ismeri fogjuk a mindennapi kenyér bétét, anyagát, látni fogjuk: vajjon olyan táplálék-e az, mely azokhoz illik, kiknek ajkán imádság hangzik el naponta a mindennapi kenyér után.

Manap mindennek, még a kenyérnek lelkéről is szokás beszélni. Azt kérdelem tehát mindenekelőtt, milyen a sajtónak, e mindennapi kenyérnek a lelke, a szelleme? A modern sajtónak, annak a sajtónak, mely az emberek kilencztedének mindennapi táplálékát képezi, a szelleme dekadens. Elhajlott a keresztény gondolkodás irányától. A szellem, mely illeti s melyet, akik esznek belőle, beszívának magukba határozottan idegen, ellentét a keresztény szellemmel.

Ezen nem is csodálkozom.

A sajtó egy hatalmas reflexe csak azon kor szellemi irányzatának, amelyben készül. Vetülete, visszatükröződése azon egyének gondolkodásának, eszméi világának, akik írják. A mai kor intelligens világának egész gondolkodása pedig jórésztben nyavancsak elhajlott a keresztény világelfogástól. Ha nem is esküszik éppen Häckel monizmusára, Oswald energetikájára, vagy Marx szocializmusára, bizony legjobb esetben olyan Maeterlinck-féle szimbolizmussal, spiritualizmussal van tele, mely elvégre lehet színes, káprázatos is, de nincs benne reális valóság. Olyan, mint a Niagara felett képződő gőzfelhő a szivárvány, melyet a nap varázsol reá. Szép, elragadó látvány a szemnek, de ha meg akarják fogni, semmit se találunk ott. A szellemi világban valóságos forradalom keletkezett a régi eszmék, elvekkel szemben s ha már Carlyle panaszkodott

a francia forradalom előtti időkről, írván, hogy az ilyen időkben kivész az eszmék tisztetele, a loyaltás, nem nő, nem virágzik az idealizmus, mit szóljunk mi a XIX—XX. században a szellemi forradalmak közepén?

Az írók pedig inkább, mint mások benne élnek ebben a szellemi világban, ebben a forrongásban, sőt azt kell mondani, hogy a modern kultúrvilágnak inkább csak a kávéházi füstjében. Budapestben különösen így van ez. Itt valóságos kávéházi kultúra termeli a gondolatokat, a szellemi termékeket az újságot olvasó közönség számára. Az írók nagyrészt, mint Carlyle mondja d Orleans hercegről, „nem világosságban és belátásban, hanem a zavaros füstben és az égett érzékiség hamujában” élnek. Nem akarja ezzel azt mondani, hogy a kávéházi kultúrának minden hulláma füstös és piszkos, vagy hogy aki kávéházba jár s akár japán-asztalhoz ül, annak a szelleme már romlott. De van ennek a kávéházi életnek egy különös, sajátja: az ember mindent mesterséges világtáznál, villanyfénynél lát. A világot, az emberi életet, a társadalom életét nem a nap természetes fénye, ereje mellett szemléli, következkép nem is ismeri fel, nem értékeli eme nagy, természetes erőket. Ennek a mesterkéltnél világnak, melyben minden ép oly pillanatnyi tünénynek, rezdülésnek mondatik, mint az a villany, amely benne világít, nincsenek állócsillagai, nincsenek állandó, tartós és tartó elvei az erkölcsi világban, az ember egész világnézetében, már pedig ezen nagy elvek, szempontok nélkül, nemcsak társadalmi élet, fejlődés, de még ezen súlyozott egyéni élet se létez-

hetik. Az emberi társadalom organizmusában is szilárd csomópontokra van szükség az isteni és emberi törvényekben, melyeken az élet nyugszik, fejlődik.

A modern sajtónak dekadens szellemével karöltve jár azután az, hogy a manap a sajtó elvesztette szemé elől az eszményi célt. Üzletté lett. Ha a 40-es, sőt 70-es évek sajtóira gondolunk, az ott még minden sajtóorganumot a kitűzött eszmei cél hozott létre. Minden lap — mondjuk egy Kossuth lapja — mint üstökös jelent meg az égen. Valamilyen igazság vagy eszme fénylett benne, mint mag, mely széthintette a maga fényüstököt a társadalomra, az olvasókra. Ma üzleti érdek szokta létrehozni a lapot, az új sajtóorganumot. A pénznek pedig nincs eszméje. Nincs erkölse, nincs világnézete, nincs vallása sem. A gondolat a legnemesebb, a legemberibb termék börczicik lett, mely ép úgy, mint a gabona, az „adom, veszem” kiáltások között kel el. Vásárolják és eladják a tollat — az írói tollat — a piacon. s csak természetes, hogy ha a sajtó üzletté, a gondolat börcziciké lett, a sajtó annak a fajnak a kezébe, üzletkörébe jutott, mely az üzlethez legjobban ért, mely e téren — a piacon — legélelme- sebb. Így jutottunk aztán olyan felfordított világba, melyben idálokra, eszménységre azok nevelik, illetve kellene, hogy neveljék az embereket, akiknek egész fel fogásukban és etikájukban legkevésbé az eszménység. A sajtó nagy tanító mestere a világnak s most a tanító mesterek szerepét — a legnemesebb feladatot — kalmár-lelkek és az idealizmusból kivetkőzött ember-typusok töltik be. Akik lehetnek jó emberek is, de

tévedt oda, gyönyörködött hangjában, ezeken kívül ismerőse nem volt.

Egy reggel, az ifjú beljebb hatolt a rengetegbe, mint máskor. Izgatta az ismeretlenség rejtélye, hős kalandra szomjuhozott s ment beljebb-beljebb, mikor a hajnal már szétterítette pírját a fák felett, egy fehér márványtemplomot látott maga előtt. Ugy el volt rejtve a tisztás, melyen a templom állott, hogy a bokrok közül kilépve, meglepődött. A papnő akkor rendezte virágait, áldozatát. Mikor meglátta a hozzá hasonló s mégis különböző lényt, — meglepődött. Nem ijedt meg, mert a félelmet nem ismerte, de emlékei megzavarodtak. Valahonnan gyermekkorából szűrődött feléje ilyen emberek homályos képe. Sok ideje azonban nem volt a tépelődésre, mert a nap sugarai szétáradtak a templom kövein, fénnel vonták be az oltárt s a papnő, mintha istenének uja érintette volna, összerzezzent, — talán először életében s földre borult. Az ifjú is meglepődött. Egy kis öntudatlan rebbenés volt ez lelkében, mely annak hideg, büszke vonásai között egy gyöngéd, puha s eddig ismeretlen érzést ébresztett fel. A nap fel-tűntével ő is arcrabourult, azután felkelt s belevetette magát a rengetegbe.

Másnap vállára vette iját, s újra a rengetegbe ment. Léptei a szentély felé vitték s ő ment. Még nem volt teljesen öntudatában, mi történt vele. A templom homályában újra találkozott tekintete a papnővel, azután újra a vadonba menekült. Harmadnap az oltár párkányáról

hiányzott egy vadvirágocska, ott hevert a templom hátuljában, ahol a vadász állni szokott. Ez megdöbbenette, érezte, hogy szentségtelent cselekedett, mert a nap tiszta papnőjére vetette szemét; többé nem ment a templomba; de ki sem kerülhetett. Hajnalban mellette haladt el vadász-szákmanyát keresni.

A papnő aznap nem látta a templomban az ifjút. Hiába ejtette el a virágot, csak sejtve jóformán, hogy miért teszi azt és nem világos tudatában.

Virágszedés közben egyszer meglátta az erdő mélyén az ifjút. Attól kezdve mindennap kereste szemével és minden nap látta. Egy reggelen jóval napfeljötté előtt teleszedte ölet virágokkal s a templom mellett állott, a rengeteget fürkészte. Az ifjút, ki máskor valahol messze mindig és pontosan megjelent, nem látta. A papnő ez valami nyugtalansággal töltötte el. Letette virágait a templom küszöbére s elindult. Öntudatlanul tette, nem érezte, hogy ezzel vétene, — ezt a fogalmat nem is ismerte. Ment, mint a gyermek, kit a szivárvány hív.

Mélyre haladt már a rengetegben, a hol azelőtt az ifjú el szokott tűnni, de nem látta őt. Haladt hát tovább; nem jött eszébe a templom, az áldozat, mindennél erősebb öntudatlan erő húzta. Egy ijesztő helyen, iszonyú vízmosás szélén végre megtalálta a vadászt. Ijja széltörve mellette hevert, lábánál egy leterített vad, ő maga is mozdulatlanul feküdt a fűben. Azt mondják a szerelemnek bűvös ereje van.

A papnő megérintette az ifjút s ennek felnyitkta szeméi. Mint az álmat, lerázta fájdalma, fáradtságát s talpraállott.

Az áldozat ideje azonban régen elmúlt; a nap felkelt, de sugarai hiába keresék az oltárt, virágot, áldozatot. A papnő meglátta az égen magasban járó napot s félni kezdett. Visszafordult, de az útát nem találta. Az ifjú megérintette a papnő félelmét s előre ment, a papnő utána. Ugy érezte, hogy ez másként nem lehet, a papnőnek vissza kell térnie a szentélybe.

Egymás után léptek be a templomajton s ime borzalom, — a nap, a hatalmas isten ott volt az oltár felett. Vörös korongja vakító fényt lövelt; mind a ketten földreborultak, de az isten hangja felkeltette őket. Borzalmas volt ez a hang; a papnőt kiütte a templomból s szörnyű büntetést mondott rá. Az ifjú is megrendülve hallgatta, de aztán dacosan kapta fel a fejét; minden, ami eddig öntudatlanul élt benne reggelenként, a templom felé vonta, acélos lelkét valami nyugtalansággal töltötte el, mindaz öntudatra ébredt, öntudatos szerelemmé vált s ez büszke daccal töltötte el. Nos hát, szembe fog szállni az Isten erejével.

Karjára vette az elalélt leányt s tigrisbőrökkel bevont otthonába vitte. Jött azután a büntetés ideje. Egyszer, midőn az ifjú és a leány a mezőn andalogtak, fekete sas kóválygott felettük. Mind a kettőnek eszébe jutott az isten szörnyű átká. Az ifjú erős fogadást tett, hogy a leányt megvédi.

a kereszténység finom erkölcsi szűrője nem szűrte meg az erkölcsi gondolkodásokat. Az erkölcsi érzés legfinomabbán szövítt szitája — a keresztény ember — nem tisztította meg érzelmi világukat.

Mindennek a következményeit nyögi a sajtó, illetve sınıyl az olvasó közönség. Az idealizmus hiánya, az erkölcsi tunyaság, az üzleti érdek nyomán a sajtóban léha szellem éledt fel, sőt útjai egyenesen belevezetnek az erkölcstelen-ség posványába — a kishírdetésekből, meg gyakran a szépirodalom területén is. A kishírdetésekből élő sajtó valóságos Minotaura lett, mely áldozatokat kíván a pénz oltárán, ártatlan teremteseket fal fel. Az érzékiség mocsárlázával telített szépirodalom pedig megmérgezi a lelkiületeket. A sajtó szépirodalom, mint a torjai kénbarlang, kengázt lehel s ha egyszerre nem is ful bele mindenki — főleg aki óvatos, de lassan mégis elszédül a kengázos levegőben s beleful.

A sajtó hatása pedig óriási. Naponta nagy szellemi kiadás az, mely mint a nagy légáramlatok fáveleket söpörnek le, törzseket törnek ketté. A sajtó révén a szelemi életben tulajdonképpen állandó kézfogás, eljegyzés történik az olvasók lelkével. Új, idegen irányhoz szegődnek, antikeresztény kultúrával fognak kezét, ennek jegyzik el lelküket. Mert a sajtó nagyon veszedelmes és biztosan hódító gavallér, mint-hogy mindennap jó és mindennap új szépet mond. Azután az az eljegyzés titokban — a lélekben — történik, hozomány se kell hozzá, tehát ugyancsak könnyen mehet végbe.

Fáj az embernek a szive, mikor tudja és látja, hogy ilyen nagy a napi-

Éjjel, mikor csendes álom terült a földre, — az ifjú is, a leány is édesen szenderegtek, megcsattant felettük ismét a sas szárnya, lassan leereszkedett s feltépte a leány keblét. Fájdalmas kiáltására felébredt az ifjú, ijához kapott, de a madár eltűnt. Késérőségében magán kívül volt; gyógyító füveket keresett, gyógyíttatta a sebet s megfogadta, hogy többé nem fogja álomra hunyni a szemét. Sokáig megtartotta fogadását; — a seb is már meggyógyult. Az emberi gyöngeség azonban egy éjjel mégis erőt vett rajta, szemei lezárultak, mélyen elaludt. Abban a pillanatban ott csattogott felettük a sas szárnya s egy pillanat alatt fel volt tépve a seb, szinte látni lehetett a dobogó szívet. Végtelen volt az ifjú elkeseredése; felragadta élesre fent kését s egy metszéssel fémestette szempilláit, hogy soha álomra ne hunyhassa azokat s messzire dobta dühében magától.

Hiába, az istenek erősebbek minden erőnél; velük ember nem dacolhat. A nap átka beteljesedett, a sas darabokban tépte ki a papnó szívét; kettős fájdalmában az ifjú is elpusztult utána.

A szempillákból pedig Ganges virágos mezőjén különös cserje nőtt, illatos zamatos levelekkel. Az emberek teának nevezték el; hosszú, álmag tag téli esteiken ez susog a szamovárban, ez párolog a csészékben. Párájában két szív meleg szerelme keresi egymást, hogy folytassa ott az életet, ahol egy kemény átok ketté vágta.

sajtó hatása s hogy a kereszténységtől idegen szellemet lehel. Fáj a lelkünk, hogy nincs hatalmasabb keresztény sajtónk, mely teljesen ellensúlyozni tudná a hatást, s mely minden téren versenyre kelve le tudná győzni e veszedelmes hódítót. Amde már az evangélium példabeszédében az álmoság jellemezte a jókat. A dőre szűzek meg egyenesen künkrekedtek a mennyegzőről, mert nem gondoskodtak olajról. Bezzeg nem fogyott ki az őszövetségű asszony kőkorsójából az olaj.

Hát gondoskodjék a katolikus világ is a jó sajtó olajáról, hogy ne fogyjon ki az az olaj, mely a modern világban a gépek kerekeit megkeni: a pénz. Pártoljuk a katolikus sajtót minden erőnkől, legyünk éberek, mint az evangéliumi jó emberek. Töltögessünk a katolikus sajtó mécsésébe a pártolás, az előfizetés, a szeretet útján az olajat, hogy a lángja ne csak tiszta, de erős legyen, mely a közélet minden terére bevillágít, mely fényességet gyújt a lelkekben, a családban. S akkor hiába dicsekesznek, amint nemrég Viorani francia miniszter is tette, hogy „kioltjuk az égi világítókat”, mi meggyújtjuk azokat a földön a keresztény sajtóban és sajtó által.

Túri Béla.

**Az Oltáregyesület központi igazgatósága kimutatást szándékozik adni egyházmegyénkben levő Oltáregyletekről. Az egyesületek vezetői szíveskedjenek egy levelezőlapon a kérdésekre választ küldeni:**

1. Mikor alakult?
2. Hány tagja van?
3. Ki az elnöke?
4. Ki az igazgatója?
5. Miben nyilvánul működése, élete?
6. Mennyi tagsági díjat küldtek be?
7. Mit kaptak? (Bárhonnét.)
8. Vagy mit szerettek be?

A választ kéri az alulírott március hó végéig.

A honnét választ nem kapunk, nem létezőknek tekintjük.

SOÓTHY,  
o.e. igazgató.

## Kepemegváltás.

Alább közlünk Udvarhelyvármegye Alispánjának a kepe megváltás ügyében a községi és körjegyzőkhöz intézett felhívására adott egyezkedési jelentést. Másolat: Sz. 71—1913. Nagyságos Alispán Ur! Címnek folyó évi 231 számú felhívására, a székelyföldi kepe megváltás ügyében az egyházi kepeket vezető lajstromok személyes betekintése alapján, az illető lelkészekkel az ügyet megbeszélvén, — a következőkben van szerencsém megtenni jelentésemet.

1. Körjegyzőségem területén 3 róm. kath. plebánia van: a) Farkaslaka, b) Szentlélek-Bogárfalva, és c) Nyikómalomfalva.

2. Említett hitközségekben az egyházi személyek ú. m. lelkész, kántor, tanítók és harangzó sekrestyések — díjazása a keperendszer szerint történik, kivéve Bogárfalvát, hol községi iskola van községi tanítóval. De nemcsak a személyi terheket

viseli e tisztán kath. községekben a nép, hanem a dologi kiadásokat is u. m. templom, iskola, plebánia és tanítói lakások és gazdasági épületeik felállítását és fenntartását is, szükség esetén az egyházi — rovatalból, mely a kepeérték arányában vették ki a népre.

3. A keperendszer abban áll, hogy ősi szokás alapján minden családfentartó a) 12 kalongya után „Egészber” róvatik ki, mely egészber áll 2 kalongya ősz, és 2 kalongya tavaszgabonából, a lelkész számára, 1 kalongya ősz és tavaszgabonából, a tanítók és kántor számára és minden egészberes fizet 8 kévét a harangozó sekrestyés részére; ha a családfentartónál házas fiú is otthon lakik, akkor ezek ketten 1 Egész és 1 Fél bért fizetnek. A birtokos özvegy asszonyok „Fél”-bért adnak. b) 6 kalongya után „Félber” jár = 1 kalongya ősz és tavasz a lelkésznek, fél kalongya a kántor és tanítóknak és 8 kévé a harangozó sekrestyésnek. c) akiknek pedig 6 kalongyánál csekélyebb termésük van, azok családonként úgynevezett „Osporát” = aesparatum = készpénz) fizetnek, mely 1 koronától 12 koronáig, gazdagabbaknál 16 koronáig terjed.

4. Ezenkívül akiknek igásmarhájuk vagy lovuk van, minden iga után tartoznak 1 terü (szekér) tűzfát az egyházi személynak beszállítani, melynek összegéből kétharmad a lelkészé, egyharmad pedig a kántortanítóé; akiknek pedig igájuk nincsen 1 kézi napszámot tartoznak teljesíteni a megfelelő arányban.

5. Az előbb felsorolt évi rendes kepe teher mellett szükség esetén úgynevezett egyházi „Rovatal” is vették ki a népre meghatározott kepe korona kulcs szerint. (pl. 10. kor. után 30 százalék = 3 korona.)

6. A kepeket évenként az egyháztanács veti ki aratás idején a természetben fizetendő kepegabona a hordás idején, az Ospora Szent Mihály nap körül, a fabér az első szános idején fizetendő.

7. Ez a kepezési rendszer azonban a 12 kalongya arányában nem vették ki, inkább 12 kalongya után esik Félber és 15—20 kalongya után Egészber. Mindazonáltal így is gyűlöletes aránytalan és elviselhetetlen teher a szegény népek és keserű szegényletes epekenyér a kepekenyér az egyháziaknak.

8. Hogy micsoda fizetés ez a jobbsorsra érdemes székely papságnak, azt csak az tudja, aki ilyen községekben lakik és alkalma van látni a sok huncutságot a kepeket vezető sógor-komák részrehajlásában, látja a sok átokkal-szitokkal-veszekedéssel behordott szemetes alygabonát az egyháziak csürrében, vagy látja a befizetés megtagadásából származó torzsalkodást, a sok viszálykodást, sokszor lemondást, mások szegényletes végrehajtási módokat vagy perceket, vagy aki betekint egy kepelista kivetési és teljesítési adataiba, vagy aki látja, hogy milyen különbség van a papíron kivetett és a természetben teljesített kepefizetés között, nem is számítva az időjárás viszontagságai által okozott és senki által soha meg nem térített károkat. Az 1907. évi XXVII. t.-c. szigorúan gondoskodván a tanítók terménybeni és egyéb fizetésének pontos és megfelelő minőségű kiszolgáltatásáról, csak újabb úszköt dobott az amegy

is tüzes-parazsos ügybe, mert sokszor évekig húzódó hátralékos perek odiosus végrehajtását sürgeti.

9. De nemcsak az egyháziaknak keserű és silány fizetés a keperendszer, hanem a népre nézve is aránytalan, gyűlöletes és elviselhetetlen teher. Aránytalan, mert amíg a nagygazda 40—100 hold birtok után fizeti az Egészbert, a szegény 2—3—5 hold után fizet ugyanolyan bért s míg a nagygazda polgári adójuknak 5—6 söt 8-szorossá fizetik kepe gyanánt, mint az alábbi hiteles kimutatásból észlelhető. Gyűlöletes teher, mert míg a nemkepező hitközségek sem személyi, sem dologi egyházi szolgáltatással nem terheltek, addig a szegény székelyföldi hitközségek mindenike küzd az egyházi szolgáltatások személyi, sőt dologi terheivel is. Mert a míg a 48-as törvények folyományaképpen (1853—1854. Patens) a legtermékenyebb erdélyi vidékeken lakó bevándorolt százsok részére a szőlődézsma váltság kiszűköztetett, s így ezek felszabadultak az egyházi teherviselés e nehéz gondjai, terhei alól, addig a benszülőlt hazavédelmező és hazafentartó ősi székelynépünk még ma is huzza a kepe igáját a silány, erdős-dombos, sziklás-bérces székelyföldön, s míg amazok, a tehetől felszabadulván, valóságos gazdasági kulturával dicsekednek, addig szegény székelynépünk annyira visszamaradt, hogy a székelymentő akció sem képes lábraállítani. De ezek mellett még elviselhetetlen teher is, hogy valaki többszörösen nagyobb egyházi adót fizessen, mikor a polgári adók terhe alatt is nyög.

A mindinkább növekedő községi pótadó mellett egyes községek mint pl. Farkaslaka állandó egyházi pótadót visel 10 százalékos pótadót a tanítónői lakásdíj fedezésére s azonkívül 30 százalékos kántori csürrovaalt 1912-ben.

10. A keperendszer mindinkább évről-évre silányabb jövedelmet nyújt az egyháziaknak. A tehetősebbek birtokvásárlásai kevesbittik az egész és íélbéresek számát, a nép mind jobban szegényedik, nem bírja az osporát megfizetni, örökös, sok esetben behajthatatlan hátralékban van, mind nagyobb mértékben kivándorol, s most is a 3 hitközségből nem kevesebb mint 600-an távoztak el kenyérkeresetre s így a kepelista adatai évről-évre lepadnak.

11. Ezek után az a szerény véleményem, hogy a keperendszer a nép válláról teljesen leveendő és a székely papság kepeje az országos adóból sine mora megváltandó, mert ha minden társadalmi osztálynak megtörtént már a statusrendezése, az erkölcsi rend őrei is jogosan számíthatnak mélytánylásra.

12. Minthogy a keperendszer megváltásánál az egyháziaknak ősi jogáról van szó, illő, méltányos és jogos, hogy a keperendszer valóban megváltás legyen, hanem pedig jogfosztás vagy jövedelemcsökkentés. Ilyenmő megváltást az egyháziak el nem fogadhatnának, hiszen a hazai törvények is a szerzett jogok fentartását védelmezik. — „Amely helyben az egyházi tanítóknak dézsmaíok vagy egyéb elejítől fogva rendszerint jární szokott” jövedelmek volt s vagon, azt senki tölük elvenni vagy eltartani ne merészlje (Appr. Const. P. J. T. 1. Art. 5—10.)

Ennélfogva a keperemegváltásnak szerény véleményem szerint egyedüli helyes, jogos és célravezető módja az volna, hogy a keperemennyiség teljes értékben, a mai árfolyam szerint térítessék meg az egyházaknak és teljesen vétessék le a nép válláról az országos közadókól minden a keperendszerből származó személyi teher. E célból egy egyházi és közigazgatási tagból álló bizottság által bekérendő lenne az utóbbi 5 évről szóló hiteles kepelista és a piaci érték szerint az 5 évi átlag volna megállapítandó kepeváltság címen az adóhivatalokból előleges havi részletekben az egyháziak címére kiszolgáltatandó fizetés.

A történelmi értékkel bíró székelynép és papság joggal megérdemli, hogy a haza is, — melynek érdekében annyi vért ontottak, amelynek pedig a költő szerint minden cseppje gyöngyöt ér, — már a II.-ik évezredben felszabadítsa őket a súlyos rabiga alól.

Kelt Farkaslakán, 1913. februárius hó 10-én.

Csomor Gábor,  
kőrgyűző.

## Eucharisztia Társulat.

Égető szükség van rá, és nem karoljuk fel; erőforrás és nem meritünk belőle; a lélek, a vesződő, a kiűzködő, a mások, a reábízott lelkekért dolgozó lélek támasza s nem hajtjuk rá fáradt fejünket. Azért keseredünk el, azért savanyodunk meg, azért leszünk oly hamar kislelkűek; azért nem mozgunk s nem mozgatunk másokat, azért talál süket fülekre nálunk minden életrevaló eszme és mozgalom. Míg nem vagyunk eucharisztikus lelkiütlek, így lesz mindig. Ime rovatot nyitunk e társulat számára. Itt kérdezzünk, írjunk, jegyezzük fel nehézségeinket s küldjük be röviden. Most új törzkönyvet állítottunk össze és sorra közöljük a megjegyzéseinket a tagokról, persze csak a számot s nem a nevet közöljük.

91,946.: hanyag a libellus beküldésében. Tavalyról hátralékban van.

91,126.: A város hanyaggá tette, nem mozog.

30,793.: Ha jegyet kellene adni: elégséges-t kapna. Tartozik 1908-tól.

85,561.: Haldoklik — 1910-től tartozik.

92,003.: Az új helyzetében elfeledkezett a társulatról.

54,593.: Szorgalmas — de 1910-től tartozik.

92,794.: Beiratkozott, de egyáltalában fagyott tag eddig.

(Folyt. köv.)

## MEGHÍVÓ.

Az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat 1913. évi február hó 23-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a gyulafehérvári r. kath. főgimnázium első emeleti tanácstermében tartja meg évi rendes közgyűlését, amelyre az Irod. Társ. tagjait s az érdeklődőket tisztelettel meghívja az

Elnökség.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A közgyűlés megnyitása.
2. Zlamál Ágoston főgimn. tanár emlékezésére Imets F. Jákó apátkanonokról.
3. Cseke Vince dr. ügyvéd felolvásása a kegyuri jog köréből.
4. Király Gáspár főgimn. tanár tikári jelentése.
5. Kőrödy Imre erdélyegyházmegeyi pénztári ellenőr pénztári jelentése.
6. A választmány kiegészítése és újalakítása.
7. Indítványok. A tárgysorozattal össze nem függő indítványok 24 órával a közgyűlés előtt az elnökségnél bejelentendők.

## IRODALOM.

Ima és hivatás. Lintelo Gyula S. J. nyomán írta Müller Lajos S. J. Budapest, 1913. Apostol-nyomda r.-t. kiadása. VIII., Horánszky-u. 20. 40 oldal. Ára 20 fillér, portóval 25 fillér.

Homályt oszlat és elfogultságot tör meg e kis füzet. Ki ne lapozgatná tehát szívesen e művecskét, különösen ha benne oly fontos kérdés nyer megvilágítást, mint amilyen a címben jelzett. Épp ezért nagy haszonnal forgathatják elsősorban azok, kik a pályaválasztás útján álló ifjú lelket tanácsaikkal kötelesek a helyes ösvényre vezetni; de nagy haszonnal fogják olvasni maguk a pályaválasztó fiúk és leányok is; hisz végtére ezeknek utolsó szavától és akaratától függ ezen életbevágó kérdés eldöntése. E fölvilágosító hatása mellett kiváló paedagógiai értéke is van e füzetecskének. A hivatásért mondott ima megtanítja a pályaválasztót a magasabb hivatásnak nagyrabecsülésére; ápolja benne a széles, apostoli szellemben felfogott látókört s igaz keresztény szellemet csepegtet a szívbe. E pontokat bővebben fejti ki a szerző. Majd néhány gyakorlati eset megbeszélése után két nehézséget old meg. Végül kutatja ama szoros kapcsolatot, mely a hivatás és a gyakori szentáldozás közt fennáll. S igaza van, midőn arra az eredményre jut, hogy a gyakori szentáldozás ártatlanul átél szép gyermekkor után tisztaszemű, éleslátású, eszményekért hevülő s tette, áldozatra kész ifjúlelkeket állít e fontos kérdés megoldása elé. Nagyon, de nagyon ajánljuk tömeges megrendelésre.

## H I R E K.

A központi Oltáregyletünk jövő hét szerdáján — 26-án este 6 órakor kezdődő lelkigyakorlatára ismételten felhívjuk az érdekeltek figyelmét. Az irtalmas nővérek templomában tartja dr. Szentiványi Róbert.

A Kath. Népszövetség vajdahunyadi fiókja folyó hó 16-án a szent Ferencrendiek elemi iskolatermében gyűlést tartott a következő elvezetés műsorral: I. Elegie, H. V. Ernst-től, harmonium kísérettel hegedűn előadta: ifj. Wilhelm Ede. II. Megnyitó beszéd, tartotta P. Béres Gaudenc, theol. tanár. III. Gazdasági előadást tartott: Scheffer Odón úr. IV. Románca, Haydn-től: hegedűn, cellon és harmoniumon előadta P. Mordán Neo. ifj. Wil-

**helmb** Ede és Ferenc Herkulán. V. Az egyházról és a modern haladásról beszélt: P. Mordán Nepom.

**A csikszereda-zsögödi Oltáregyesület** folyó hó 18-án Csikszeredán a polgári leányiskola nagytermében rendezte első felolvasó estélyét. A megnyitó beszédet R és János főgimn. vallásnár mondotta, aki ezen estélyek egyik főcéljával a kath. öntudat mélyítését tűzte ki. Á g n e r Béla főgimn. tanár „Ujabb világhírű konvertita írók” címén olvasott fel s érdekesen fejtegette azokat az okokat, amelyek ezeket az írókat a magasságok felé ragadták. Egy szavaltat s ének- és zeneszámok tették érdekessé a műsort. Befejezésül ugyancsak R és János mondott köszönetet a szereplőknek az estélyen való közreműködésért s a szépszámu közönségnek megjelenéséért.

**Jubileum.** Az etédi róm. kath. ifjúsági egyesület főnállásának 10 éves évfordulóját ünnepelte 1913. február hó 16-án. Ez alkalommal nemcsak a hitközség tagjainak javarésze, de az egylet tagjai teljes számban megjelentek. A hallgatóság száma a 200-át jóval felülhaladta. Több szavaltat és ének után Lakatos Gáspár lelkes tartott ünnepi beszédet az ifjúsági egyesület és a vallásérkölszi nevelésről. Az iskolás növendékek előadták Szepessy Lászlónak: „Tündér királykisasszony” c. allegorikus mesejátékát, melyet a tanító rendezett. A szereplők közül a törpék játéka bámulatba ejtette a közönséget. Bálinth Zoltán mondott beszédet az ifjúsági egyesület és a hazaszeretetről. — Nagy Ferenc és Demeter Dénes monológjai után a kántor tárogatón adta elő: „a keresztfához megyek” című éneket, mely után az ünnepély véget ért.

**Patronage-gyűlés.** A gyulafehérvári Patronage-Egyesület februárius hó 16-án tartotta évi rendes közgyűlését Z o m o r a Dániel másodelnök elnöklete mellett a kir. törvényszéki épület nagytermében. A tagok élénk részvétele mellett lefolyt gyűlésen kegyzettel emlékeztek meg a volt elnökről, N e m e s Sámuel, kir. kúriai bíróról. Az egyesületnek van 19 alapító és 108 rendes tagja. Vagyona takarékbetétben meghaladja az 1800 koronát, amelynek kamataiból többnyire a kiszabadult rabokat segítyezik. Az egyesület új elnökül megválasztották O e l b e r g Ottó kir. táblabíró. — A patronage-nak nem missziója van, melyet főleg a kiskorú bűnösök felkarolásánál és megmentésénél kell hathatósabban kifejtenie.

**Lelkigyakorlatok a brassói róm. kath. főgimnáziumban.** Szerdán, e hó 12-én kezdődtek meg a brassói róm. kath. főgimnáziumban a szokásos husvétii lelki-gyakorlatok és tartottak 16-ig. E lelki-gyakorlatok vezetője P. Búzna Viktor jezsuita atya volt, aki előadásainak tartalmasságával, világosságával, közvetlenségével megfogta az ifjú szíveket. Az egész szentgyakorlat példás rendben és a lelkeskedő jegyében folyt le. A gimnáziumból a lelki-anya a helybeli szent Ferencrendi nővérek zárdájába tette át áldásos működésének színterét, ahol a polgári iskolás leánykák lelki-gyakorlatait vezeti.

**Az érdem jutalma.** Különféleképp vannak a szerepek az életben kiosztva. Vannak, kiknek parancsszavától régiók visszhangzanak, kiknek kezében népek sorsa

van letéve s egy teintetüktől nemzetek üdve függ. Vannak, kik a harctéren küzdik ki az örökzöld hősi babért; vannak kiknek az irodalom, vagy tudomány fűzi körül homlokukat az elismerés mirtuszával. De vannak olyanok is, kiknek habár államokra kiható, vagy világrázó események létrehozatala nem is jutott osztályrészül, de kisebb térre szorítózkodó körükben oly tevékenységet fejtenek ki, oly magasatos célt tűznek ki s ennek oly szentül óhajtanak megfelelni, hogy embertársaik elismerése és tisztelete el nem maradhat. Vannak, kik ha nem is alapítják meg nevéük századokra, de legalább a jelen és légközelebbi nemzedék hálával és édesen emlékezik és fog emlékezni rájuk. Ezek a nemzet napszámói, a néptanítók. Ugy a napilapok, mint a tanügyi lapok sűrű egymásutánban közlik nagyobb társadalmi állású emberek tollából, „En tanítóm” cím alatt, volt tanítványuk iránt érzett hálátelt ragaszkodásukat. Ez nagyon szép, de nem zárja ki, hogy a kisebb emberek tanítói érdem tekintetében hátrább volnának, vagy volt tanítványainak részérői kisebb elismerésre számíthatnának. Jegyezzük meg: használni embertársainknak, egyik feltétlen kötelességünk, de a jószándékú törekvést, munkásságot elismerésben nem részesíteni; rút hálátlanság, embertelenség. Ilyen és hasonló gondolatok vezethették Csikszentgyörgy-Bánkfalva róm. kath. egyházközség lakosságát, midőn B a k a József ny. kántortanítót — ki 34 évig lankadatlan buzgalommal és szeretettel szolgált ezen községben — mindenki előtt közmegelégedéssel, becsüléssel — úgy az egyházat, mint a tanügyet — a múlt hó elején tartott népes gyűlésén egyhangúlag főgondnokká választotta, a mely állás néhai M a d á r Imre Csikmegye volt főjegyzője halála óta üresedésben volt. Püspök úr öngyméltósága ezen megtiszteltetést jóváhagyta s az érdemeken megöszült kántortanítót ezen díszes állásra kinevezte. Az ünnepélyes beiktatás folyó hó 16-án volt megtartva. Sokan, kik hálás tisztelettel és szeretettel gondolunk vissza a vezetése alatt eltöltött gyermekkorra és tanítónkra, az egyházközség szeretett kántorára, kívánjuk, hogy az Isten még sokáig éltesse s adjon is hazánknak még számos ily lelkes nevelőt, az egyháznak hitbuzgó kántort! (E g y t a n í t v á n y.)

**Halálozás.** Hazai tanügyünk tevékeny munkásainak javasorából dőlt korai sírba Teleky József, a kinek tanári működéséhez sok szép reményt fűztek. Státusunk gyulafehérvári főgimnáziumának volt derek tanítványa, aki idális lelkiülettel lépett a tanári pályára, ahol egyrészt tartalmas működésével, másrészt a szakfolyóiratokban megjelent cikkeivel elismerést vívott ki magának és jöreményt keltett jövőendő munkássága iránt. De súlyos betegsége a magát nem kimélő munkálkodás mellett korán megemészett gyenge szervezetét és egy késői műtét csak siettetve utolsó perceit. A kolozsvári országos Karolina-kórházban Püspök Urunk ellátta a haldoklók szentségeivel, vele együtt buzgón imádkozott. S ami a jó lelkek sajátja: a beteg nyílt szemébe a boldog megnyugvásnak üde nyugalmú áradat, amíg reá két órával

testvérei körében csendesen elhalálozott. Holttestét hazahozták Alvinci, ahol a temetésén megjelent aradi kollégáinak 3 tagú küldöttsége, valamint a gyulafehérvári tanári kar 7 tagja. Z l a m á l Ágost mély érzéstől áthatott gyászbeszédében búcsúztatta el a kedves halottat, akitől aradi kollégái nevében B a r n a János tanár vett búcsút. A halálesetről a gyászoló család ezen halotti jelentést bocsátotta ki:

„Szomorodott szívvel tudatjuk, hogy felejtethetlen öcsénk, testvérünk, illetve sógorunk Dálnoky T e l e k y József, főreáliskolai tanár, életének 28-ik évében, folyó év és hó 13-án délután 2 órakor, a szentségek ájításos felvételével, hosszas szenvedés után a kolozsvári országos Karolina-kórházban elhunyt. — Földi tetemeit az alvinci családí sírkertbe szállítjuk, hol a gyászszertartást folyó év és hó 15-én délután 3 órakor lesz megtartva. — Lelkiüdvéért az engesztelő szentmisé-áldozat folyó hó 17-én délelőtt 10 órakor az alvinci róm. kath. templomban lesz bemutatva. — Élete fáradhatatlan munkásságban telt el, szép reményei közben ragadta el a kiméletlen halál. — Drága József, emléked örökre szívünkben él, a viszontlátásra!

Kolozsvárt, 1913. februárius hó 13-án.

Magyaroszgyéni Szögyéni Béla mint nagybátyja, nevelő apja; Magyaroszgyéni Szögyényi Béláné szül. Sáhgy Emilia, nevelőanyja; Teleky Dezső, Teleky Ilonka Reithoferné, Teleky Margit, Teleky Gábor mint testvérei; Teleky Dezsóné, Barabás Piroksa mint sógornője; Reithofer Jenő, mint sógora; ifj. Teleky József, ifj. Teleky Dezső, Teleky Piroksa, Reithofer Ferike mint unokaöccsei.”

**Közönségtelnyilvánítás.** A gyulafehérvári emberbaráti és kulturális intézetek minden évben, tisztelettel és hálával emlékeznek meg a Gyulafehérvári Takarékpénztár Részvénnytársaság jótékonyágáról, mely kiterjed minden nemes intézményre, felölel minden jót, miáltal városunk jólétének, fejlődésének egyik hatalmas tényezője lett. A kiképzett pénzügyi szakudással vezett, régi, tekintélyes és szolid intézet, ez évben még hatványozottabban sietett a közszükségleteket kielégíteni, mert jól ismerte, hogy a nagy drágaság miatt is, sok eddig élvezett segélyt nélkülöznek. Miért is jótékony célokra, az 1912 év folyamán már kiadott 494 korona 36 filléren felül, még 1700 koronát fordított, ú. m.: Polgári Kaszinó 400 K, Erd. Róm. Kath. Irodalmi-Társulat 200 K, Róm. kath. leányiskola 140 K, Róm. kath. főgimnázium 100 K, Róm. kath. finevelőintézet 50 K, Róm. kath. elemi fiúiskola 50 K, Battyány-Intézet 50 K, Papnevelő-Intézet könyvtára 50 K, Katolikus-Legényegylet 50 K, Oltáregyesület 50 K, Patronázs-Egylet 50 K, Alsófehérmegyei Történelmi és Régészeti Egylet 100 K, Önkéntes Tűzoltó Egylet 50 K, Iparos Olvasókör 50 K, Izraelita Nőegylet 100 K, Ev. luth. nőegylet 50 K, Temetkezési Szent Egylet 100 K, Szegény gyermekeket felruházó egylet 50 K. A katolikus jótékony célokra juttatott 750 korona adományért ezúton mondunk nyilvánosan köszönetet.

**Tornaközli dísztorozás.** Az erdélyi róm. kath. státus gyulafehérvári főgimnáziumának tornaköre februárius hó 23-án,

vasárnap délután 5 óraker az intézet tornocsarnokában nyilvános díztornázást tart, amelyre a tanügy iránt érdeklődőket mély tisztelettel meghívják. A tornaköri estélyen a cs. és kir. 50. gyalogezred zenekara játszik. Belépődíj tetszés szerint. A tiszta jövedelmet svéd tornaszerek beszerzésére fogják fordítani. A díztornázás műsora a következő lesz: 1. Felvonulás, Himnusz; 2. Svédgyakorlatok; 3. Csapat torna magasnyújtón; 4. Kezdő tornászok svéd szabadgyakorlatai; 5. Szabadgyakorlatok farudakkal; 6. Csapat torna alacsony és magas korláton; 7. Svédgyakorlatok a ribstollon; 8. Verse nyek; 9. Gúla és 10. Elvonulás. — Amint a közölt műsorból kitűnik, ezen díztornázáson főleg a svéd rendszerű tornázást fogják bemutatni a középiskolai testgyakorlás körében. A tornaköri estély minden évben tanulságos és élvezetes látványosságot nyújt a megjelenő közönségnek, másrészt a nyilvánosság elismerésül és további buzdításul szolgál a lelkes tanulóiifjaknak és törekedő tornázóknak; ezen okokból méltán remélhetni azt, hogy minden jó és nemes ügy iránt áldozatos városi közönségünk kellő érdeklődéssel lesz a gimnázium tornaköri estélye iránt.

**Figyelem.** A főtisztelendő papságnak szíves figyelmét felhívom arra, hogy a régi husvéti gyertyát átvontóm s kilonként csak egy koronát számítok fel. A ki tehát szép és új husvéti gyertyát óhajt, az forduljon bizalommal D o k u p i l Lajos nagylévárdi jóhírnevű viaszgyertyaöntő céghez, a hol teljes meglegedésére szolgálják ki.

**A vakok budapesti orsz. intézetével** kapcsolatosan óvó tartatik fenn 5—7 éves kiskorú világtalan gyermekek számára. Az óvodába szegénységi bizonyítvány alapján ingyenesen vétetnek fel a vak gyermekek. — Az internátus vezetését irgalmas nővérek látják el s az oktatás pedagógiailag képzett nőkre, illetve irgalmas nővérekre van bízva. Az intézmény humanisztikus volta elismert. — A szülők idejében felszabadulhatnak vak gyermekük gondozása alól s viszont a vak gyermek szakképzett vezetés mellett a rendes oktatásra előkészítetik. Méltóztassék a vak gyermekekkel sújtott szülők figyelmét ezen áldásos intézményre felhívni s segítségükre lenni, hogy a gyermek ide felvehető legyen. A felvételhez úrlapokkal szívesen és díjmentesen szolgálunk. Herodek Károly s. k., igazgató.

**A többtermelés kérdéséhez.** Egy gazda olvasónk írja hozzánk a következő sorokat: Hogy földünk minél többet teremjen, az a célja ma nagy és kiszáradnak egyaránt. És én a magam tapasztalatát mondom. Mióta szőlőmet állati trágyával és pedig a Budapest-Kőbányai Trágyaszáritógyár által forgalomba hozott szárított sertéstrágyával javítom, remek terméseket érek el. Bátran mondhatom, hogy a szárított kőbányai hízó sertéstrágya csodás eredményeket szolgáltat nemcsak kalászos és kapás növényeknél, de nevezetesen a szőlő, dinnye, gyümölcsösök és konyhakertek termését több mint kétszeresre növeli. A kőbányai szárított hízó sertéstrágya hatása mindig teljesen biztos, kúmaradhatatlan és gazdaságossága abban rejlik, hogy mindaz, amit a növény rögtön

az első évben belőle fel nem használ, készletként megmarad a földben, mintegy elraktározva, hogy azután a következő évben jusson érvényre, ebből magyarázható a szárított sertéstrágyának sokszorosan bebizonyosodott előnyös utóhatása.

Figyelmet érdemel azon körülmény is, hogy a kőbányai szárított sertéstrágya a növényt megerősíti és így ellentállóvá teszi mindenféle növényi betegségekkel szemben, a beérést elősegíti és így éppen a normális érés idejében állani szokott elemi csapások ellen nyújt védelmet. A kőbányai szárított hízó sertéstrágya foszforsav, káli és nitrogén tartalmánál fogva teljes trágyázásra alkalmas, de a tipikus szerveitlen trágya-alkatrészeket kivül tetemes mennyiségű szerves trágyaanyagokat is tartalmaz.

A trágyát előállító gyár a Budapest Kőbányai Trágyaszáritó gyár Bcsányi, Schietrumpf és Társa, Budapest, IX. Üllői-út 21. 15 éves tapasztalat és a gazdák elismerő levelei alapján a legelőnyösebb terméseredményekről számolhat be és a levelek másodlatát közlegyözileg hitelesítve kívánatra szívesen és ingyen nem is küldi. Tessék ezt a kis füzetet elolvasni és minden kételye megszűnik.

**Hirdetmény.** Gyulafehérvár város adóhivatala az 1909. évi XI. t.-c. valamint az ezt módosító 1912. évi LIII. t.-c. 119. paragrafusa értelmében felhívja mindazon adózókat, kik az 1913. év I. negyedére esedékes adóterozásaikat eddig még nem fizették be, hogy e hirdetmény keltétől számított 8 napok alatt — minden további írásbeli intés- vagy felszólítás bevéra nélkül — azt annál inkább fizessék be, mert a kifizető hatánap lejárta után a még fennálló adóterozás erejéig lezálólgatni és végrehajtatni fognak. Városi adóhivatal. Gyulafehérvárt, 1913. évi februárius hó 15-én. C s e c s k e d y József pénztárnok. D a u b r o v s z k y Gyula v. ellenőr.

**A gyulafehérvári húsfigyasztási szövetkezett** folyó évi március hó 9-én, s ha ekkor határozatképes nem volna, folyó évi március hó 16-án délután 4 óraker tartja rendes évi közgyűlését, melyre a tagokat meghívja. Tárgysorozata lesz: 1. Az igazgatóság évi jelentésének tárgyalása, a számadások megvizsgálása és a feltmentvény megadása. 2. Szabályszerű időben beadott indítványok tárgyalása és 3. Az igazgatósági választmányi és felügyelő bizottsági tagok 3 évre leendő megválasztása.

A mérleg a következőket tartalmazza: Forgalom, pénztári maradvány 1911. év végén 2713 korona 60 fil. 1912. évi jövedelem 223 korona 90 fil. Kiadások: Kezelési költségek 30 korona 98 fil, kifizetett osztalék 136 korona. Pénzmaradvány 1912. év végén 2770 korona 52 fillér.

A mérleg-vagyon készpénzben 2770 korona 52 fillér, teher 92 üzletész a 20 korona 1840 korona, tartalékalap 503 korona 60 fil, hátralékos osztalék 234, nyereség 192 korona 92 fil.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy ezen intézmény megannyi sok viszontagságon és vesztéségen ment keresztül, ha nem is aktív működésében, mégis fennáll, s amint halljuk, a marhahús árát annyira szabályozza, hogy a nagyenyedi piaci áránál magasabb nem lehet. Hasznosnak látjuk ezen szövetkezet létezését, mert ha a vi-

szonyok kedvezőbbrre változnának, vezetése alatt módjában állhatna a községnek a húsárakra beelőlyást gyakorolni.

**Országos zarándoklat Lourdesba.** Az Országos Katholikus Szövetség 5-én a világhírű francia kegyhelyre országos zarándoklatot vezet, melyen úgy a klérus, mint a társadalom minden rétegének tagjai nagy számmal vesznek részt. Ez a mozgalom, mely nemcsak hitéleti, hanem általában művelődési szempontból is elsőrangú fontossággal bír, már eddig is nagy visszhangot keltett az egész ország katolikus körében.

## C S A R N O K.

### Az élet útjai.

Írta: Zagyva Mariska.

Mivel anyjának minden férjszerzési terve hajótörést szenvedett Lujza együgyűségén, — mint bánatón megjegyezni szokta — éppen azért bizonyos leereszkedő göggel beszéltek a szelidlelkű leánynyal s nem egyszer kellett saját anyjától és hugától keserű szemrehányást hallania, hogy buta vallásos elvei miatt senkinek sem tetszik s noha már húsz éves, még sem tudott férjhez menni.

—Fájt ez az ő szívének nagyon; de azért szelid türelemmel titkolta anyja előtt keservét. Csak akkor engedett szabad folyást könnyeinek, mikor szobácskájá meghitt csendjében a szent Szűz képe előtt imádkozott, kérve a bűnösök Anyját, hogy térítené meg hitközönyös, gúnnyolódó anyját és hugát.

### VI.

Kevéssel az esküvő előtt egy váratlan jelenet adta elő magát, melynek Lujza volt ártatlan előidézője.

A szalonban keresgélve, egy szent Antal szobrocskát, mit távozása előtt díszes asztakára helyezett; nagy meglepetésére a falon szíjjel nyitott japáni legyező mögé dugva lelt meg.

Örömmel nyult utána, hogy kivegye; de amint kezét kihuzta, a szoborral együtt egy arckép is kijött onnan és hangos koppanással a földre hullott. Felvette és csodálkozva szemlélte a szép férfiarc nemes vonásait. Hirtelen megfordította és a hátlapján e szavakat olvasta: — Irénnek, — Kálmán. — Esküszöm... több semmi. — Elgondolkozott e szavak értelmén, de nem tudott kiigazodni belőle.

Lujza nem volt kíváncsi természetű. Hiszen, ha az lett volna, — a halom-számra ott heverő férfi arcképeket, mind sorra kellett volna kérdezgetnie; de ő csak pár pillantást vetett azokra és már ismerte mindegyik léha, piperkőc jellemét; hanem ez az egy, ez megkapta figyelmét, ez nem olyan arc, mint a többi. Ezt ő még nem látta házukban soha! — Rövid habozás után átmert a másik szobába és hugának nyujtotta e képet. — Nézd, Irén, mit leltem, ezt talán nem is tudtad, hogy létezik. — Mond, ki ez? — Nem emlékszem, hogy itt valaha láttam volna! — Darvasné észrevette Irén zavarát s éppen azért ő választott szokott érdességével: — No ugyan mit nem kutatsz még össze! Aztán Irénkéhez fordult s még élesebben folytatta: — Irénkém azt a képet tépd össze, az ilyesmit nem érdemes tartogatni, ez

olyan Lujzának való gavallér. Ő talán tíz évig is elvárna egyéjé jött-mentért, ha napoként elmenne vele a misére. Ugy halottam járta is a templomot eleget.

Látod — Lujza, ez a buta azt hitte, hogy Irén olyan hígeszü, hogy várni fog ő reá 3—4 évig, csak hogy mérnökné aszszony lehessen. He, he, he, he! — No most már tudod kicsoda? — jegyezte meg épésen Darvasné. — Irén összegyürkölte a kezében levő képet és hirtelen mozdulattal a papírkosárba dobta. Lujza mindennek néma személtője volt. Az ő finom lelke megérezte, hogy ez a férfi becsületes, jellemes ember, ki nem tudott hazudni, hizelegni, s ezt a nyílt szívű, vallásos lelkű embert — ezt a ritka jellemet, hitvány, jött-ment, butának nevezte anyja és huga.

(Folyt. köv.)

### Szerkesztői üzenetek.

**Szavazati jogról.** Minthogy már előbb más lapban olvastuk — nem közölhetjük.

**Tarlózás** — jönni fog.

**A tisztelőpéldányok** tulajdonosait szeretettel kérjük, sziveskedjenek dolgozni, mert ellenesben a legközelebb a lapot beszűntetjük.

## Reichart Testv. gyárosok Dornbirn, (Vorarlberg.)

Valóban színes nyomás, maradékok: széles, szilárd, megmosható fehérenemű áru, mértelenként 36 fillérért eladó, darabonként véve kétszeres árba kerül. — Minták díjmentesen állnak rendelkezésre. Meg nem felelő kicserélhető bármikor Dornbirnben.



## Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó  
**PÉCS, Ferenciek-u. 9.**

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

## Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialék volumok, baldachinumok, minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. Tessék meggyőződni róla. Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

### Katholikus családok lapja!

# „ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmu, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.



Hirdetések felvételnek a Kiadóhivatalban.



# GÉPOLAJ!

Értesítés!

Legközelebb üzembe jön

Amerikai rendszerű gépolajgyáram.

E nében s ily módon

legelső az egész ország területén. Mindenfajta gép- és henger-olaj minden minőségben.

## BENZIN fogyasztók

figyelmét ezúton vagyok bátor újonnan épített s a modern technika legújabb vívmányainak magl- benzinrektifikációm-ra felhívni. Ezen lélelen felszerelt készülék segítségével legelső minőségű finomított és kétszer tisztított, motorbenzint, autombenzint, folttisztítóbenezint több minőségben, teljesen szagtalanul, gyógytári célokra is, továbbá gázolint (világítási célokra), hidrúrt (gázfejlesztésre), extraktlós benzint és terpentinpótlékokat gyárthatok, mely elsőrendű termékeimet mérsékelt áron, pontos és gyors kiszolgálás mellett ajánlom tisztelt revőimnek. — Legfinomabb király- és szatonpetroleum! Mindennemű ásványolajtermékek; motorhajtó olajak, mozdonyfűtő- és gépkendő-olajak!! — Tűzjelő olajak!!

**BARUCH JEREMIAS**  
kőolajfinomítógyára Maros-Vásárhely.

# Hinger József

asztalos mester Gyulafehérvár  
Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-féle vasraktárral szemben

K épület munkát, festett, mas-  
sív ésournéros butormunkát,  
É portálé és boltberendezést,  
S úgyszintén javításokat is el-  
Z fogad. Szállit és lerak tölgy  
és bükkparketát. Árjegyzék  
I szerint vendéglői, irodai és  
T ebédlőszékeket, tükröket mé-  
ret szerint. Raktáron tart  
minden fajta fakoporsókat is.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.  
Tervrajzok díjtalanul készíttetnek.

# Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett  
oltárépítő műhelye  
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

## Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti  
társulat által arany éremmel kitüntetve.

**Készít és elvállal**  
mindennemű templom berendezési és fel-  
szerelési tárgyak, u. m.:  
oltár, szószék, gyóntató-  
szék, templompadok,  
szentély-korlát és egyéb  
felszerelési tárgyak készi-  
tését, szállítását, régi  
oltárok aranyozását és  
átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel  
készséggel szolgálunk.

Több kisebb méretű vagy több na-  
gyobb megrendelésnél személyes  
megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!  
Több elismerő nyilatkozat!

# Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC  
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA  
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULA FEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű irodai  
cikkekben, író- és fogalmazványpapirosokban, stb.  
Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

## Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

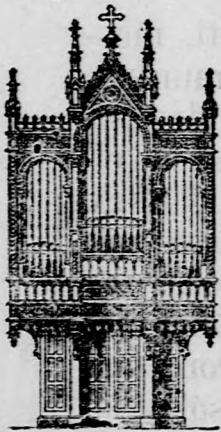
**Linotyp betűszedő- és más új gépek-  
kel fölszerelt könyvnyomdánkban**  
mindennemű nyomtatványok kifogástalan minő-  
ségben versenyképes árak mellett készíttetnek.

Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyó-  
irat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

# Boda József

orgona- és harmonium-építő  
**CSIKTAPLOCÁN.**

Van szerencsém a főtiszt. papság és m. t.  
egyháztanács tudomására hozni, miszerint  
orgona- és harmonium-építő



## műhelyemet

teljesen ujonnan  
rendeztem be, minek  
utánna módomban áll a  
legnagyobb szabású  
orgona-építést is  
elvégezni. Bárminemű  
javításokat átalakításo-  
kat jutányos árban,  
pontosan eszközök.

A n. é. közönség pártfogását  
kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő  
**CSIKTAPLOCÁN.**

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Számos kitüntetés.

# Dokupil Lajos

méhviasz gyertyaöntő  
Nagylévárd, Pozsony m.

Vagyok bátor a főtiszt. papság be-  
cses figyelmét odairányítani, hogy  
bármiféle régi husvétii gyertyát át-  
öntésre elfogadok és különként csak  
1 korona munkadíjat számítok. Láda  
és szállítási díj a megrendelő terhére  
esik. — Szép, jó és tetszetős kivi-  
tel biztosítva. — Tisztelettel:

# Dokupil Lajos

méhviasz gyertyaöntő  
Nagylévárd, Pozsony m.

Számos kitüntetés.